

Vsaka učna oseba naj se premakne vsakih 5 let do dovršenega 30. službenega leta v višjo plačilno stopinjo in naj v normalnih razmerah dospe do užitka najvišje sploh dosegljive plače. Predlog se je sprejel, kakor tudi dodatni predlog g. Jak. Dimnika, da se naj tudi prosi, da se v ta namen skliče posebna enketa, v katero pa se naj tudi učitelji vzamejo, kakor se tudi v drugih kronovinah godi. G. Fel. Stegnar predlaga, da naj se prošnja potem vis. c. kr. deželnega šolskega sveta uloži, ker dolžnost šolskih oblastev je, tudi za naše boljše materijelno stanje skrbeti. Ako bode deželni šolski svet prošnjo podpiral, se bode deželni zbor gotovo bolj na njo oziral.

Pri razgovoru o osnovanji „zaveze okrajnih učiteljskih društev na Kranjskem“ se je unela prav živahna debata, katere so se udeležili gg. Dimnik, Jelenec, Režek, Luznar, Likar, Letnar, Stegnar in Toman. Sprejel se je predlog, da naj odbor stvar dobro premišljuje in o tem pri prihodnjem običnem zboru poroča. V odbor so bili voljeni gg.: Žumer Andrej, predsednik; Režek Juraj, podpredsednik; Furlan Jakob, tajnik; Kecelj Al., blagajnik in upravnik lista; Gangl Engelbert, knjižničar; Dimnik Jakob, urednik in odborniki Likar Janko, Črnagoj Fr. in Cepuder Jos. — Pregledovalcem računov so bili voljeni: gđe. Marolt in gg. Josin in Schiffrer.

S tem je bil dnevni red končan, na kar je g. predsednik zaključil zborovanje.

Po zborovanji je bilo „pri Slonu“ skupno kosilo. G. predsednik Andrej Žumer je zbrane zunanje tovariše prav toplo zahvalil za njih trud in zanimanje za naše društvo; g. Engel. Gangl pa je učiteljstvo nanduševal k še vspešnejšemu delovanju.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Kecelj Alojzij, učitelj v Ljubljani za 1897. in 1898. l. 7-20 gld.; g. Dimnik Jakob, učitelj v Ljubljani za 1897. in 1898. l. 7-20 gld.; g. Punčah Simon, nadučitelj v Slavini, za 1896. l. 3-60 gld.; g. Verbič Fran, učitelj v Slavini, za 1896. l. 2-40 gld.; g. Svitoslav Knific, učitelj na Trsteniku, za 1896. l. 2-40 gld.

Učiteljski konvikt: G. Sajc Janez, nadučitelj v Št. Jerneji 2 K; sl. posojilnica v Črnomlju 20 K; gđe. Avgusta Mattanovič, učiteljica v Postojni, je nabrala „za piruhe“ pri tamošnjih prijateljih učiteljev, 11 K; ě. g. Ivan Lovšin, kaplan v Kočevji, 2 K; ě. g. Ivan Zupančič, župnik v Banjaloki, 1 K; g. Tomo Jelenc, učitelj v Banjaloki, 1 K; g. Svitoslav Knific, učitelj na Trsteniku, 1 K 20 h; g. Hrabroslav Cvar, nabral v veseli družbi v Loškem potoku 2 K 40 h; g. Bernard Andoljšek, učitelj v Dragi, nabral v družbi učiteljskih prijateljev 11 K 20 h.

Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole se začno v Ljubljani dne 4. vel. travna l. l.

Odlikovanje. Nadučitelj pri Stari Cerkvi na Kočevskem g. Jožel Erker je dobil povodom umirovljenja srebrni zaslužni križec s krono. Služboval je v Stari Cerkvi 52 let.

† **M. Mehtildis Šušteršič** je umrla dne 9. t. m. v samostanu v Škofji Loki. Blaga pokojnica je službovala pred nekaj leti kot učiteljica v Trnovem pri Ilirski Bistrici. Slovela je kot izvrstna učiteljica. Izprašana je bila tudi za meščanske šole. Malo učiteljic poznamo, ki bi bile tako priljubljene med učiteljstvom, kakor je bila blaga pokojnica. In to po vsej pravici, kajti ona je bila res koleginja v pravem pomenu besede. Slovensko učiteljstvo jo ohrani gotovo v blagem spominu. N. v m. p.!

Potrjena šolska knjiga. Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 5. sušca letos št. 4515 dovolilo, da se sme knjiga: Ivan Vrhovec, Zgodovinske povesti za meščanske šole III. stopnja. Tisk Blasnikovih naslednikov Ljubljana, 1893. Cena vezanemu izvodu 50 kr. s šolskim letom 1896/97 počenshi rabiti kot učna knjiga pri zgodovinskem pouku v VIII. razredu mestne deklške osemrazrednice.

Novo cerkvene pesmi. 1.) „Pange lingua et IV. Hymni ad processionem in festo Ss. Corporis Christi“ ad IV. voces inaequales. Auctore Ign. Hladnik. Cena 30 kr. — 2.) „Ave“. Sedemnajst Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in spremljavo orgelj. Zložil Ign. Hladnik. Cena 70 kr. Kdor kupi oba dela, jih dobi za 85 kr. pri

skladatelju v Novem mestu. Dolenjsko. Orglavcem bodo te pesmi dobrodošle, zato jih prav toplo priporočamo.

„Knjižnica za mladino“. — Naznanili smo, da so dobile vse posojilnice ono prošnjo, katero smo ponatisnili tudi mi in prosili učiteljstvo, naj porabi svoj upliv; enako prošnjo so dobila tudi vsa glavna županstva. — Doslej so se odzvali: Županstvo v Mirnu pri Gorici 10 gl.; posojilnica v Žalcu 21 gl., posojilnica v Črnomlju 30 gl. Vivant sequens!

Šolsko nadzorstvo v Gorici. — Naučno ministerstvo na Dunaju je imenovalo gosp. cesarskega svetovalca Fr. Vodopivca nadzornikom za slovenske ljudske šole v obsežju goriškega mesta in okrajnega glavarstva goriškega, a prof. Culota nadzornikom za italijanske ljudske šole v Gorici in goriškem pol. okraju. V goriškem pol. okraju je edini Ločnik, ki ima italijansko ljudsko šolo in to je doslej nadzoroval (s podružnico v Podgori) g. Vodopivec, dočim je prof. Culot nadzoroval vse ljudske šole v Gorici in tudi „Slogine“ zavode. Odslej b. nadzoroval slovenske ljudske šole tudi v Gorici Slovenec! Takó je prav!

Knjižnica za mladino. Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj se je dne 2. svečana t. l. posvetovalo, kako se naj „Knj. za ml.“ podpira. Na predlog g. predsednika A. Brezovnika se ustanovi pri društvu književni odsek, čegar določbe so:

§ 1. Namen „književnega odseka“ je vsestranska duševna podpora od „Zveze slov. učit. društev“ ustanovljene „Knjižnice za mladino“.

§ 2. Svoj namen dosega s tem, da se vsak v njega odsek podpisani zaveže prirediti mesečno vsaj eno navadno pisno polo izvirnega ali poslovenjenega gradiva za natis.

§ 3. Ta obveza velja vsikdar le za jedno koledarsko leto, v katerem se je doletni podpisal.

§ 4. Honorar razdeljuje se pri vsakoletnem glavnem zboru učiteljskega društva in sicer tako, da dobi 10% učiteljsko društvo za celjski in laški okraj, 20% dobrodelna ustanova našega društva, 70% pa pisatelj v razmerji svojih prispevkov.

§ 5. Denar oskrbuje društveni blagajnik, toda ločeno od rednih društvenih računov.

§ 6. V kateri namen in kako (glavnico ali le vsakoletne obresti) naj se porabi „dobrodelna ustanova“, to določi društvo. Porabiti se sme le, kadar znaša najmanj 100 K.

§ 7. Ustanova se sme pred, nego je dosegla v § 6 določeni znesek, porabiti le: a) ako „Knjižnica za mladino“ preneha izhajati in se drugo slično podjetje ne ustanovi; b) ako preneha učit. društvo za celjski in laški okraj; c) v posebnih izvanrednih slučajih, ako društvo z $\frac{2}{3}$ glasov sklene.

§ 8. „Književni odsek“ voli odbor, sestojec iz treh udov, ki ima nalogo, došle spise pregledovati, urediti in za tisk prirediti.

Knjižnica za mladino. „Soči“ se piše: Slab gneten uspeh pri „Knjižnici za mladino“ me je res iznenadil. Jaz tudi menim — kakor g. izdajatelj — da sestavki, ki jih je prinesla do zdaj, niso toliko slabi. Ali se pa piše: kader ali kedar, spolnuje ali spolnjuje, višji ali viši, iz kratka ali s kratka, igralec ali igralec itd., to je vendar vsejedno naposled, ker oboje je dobro. Zakaj bi ne pustili naši strogi cenzorji v takih rečeh malo prostosti? Kakor nekda Janežič, bi tudi jaz ne bil za železno enakost.

Ponavljam: Glejte bolj na skladnjo in posebno na jezikov duh sestavka, ne pa na take mušice. — Priznavam tudi, da bi bilo boljše, če bi bili izvirni spisi; ali tudi dobrih prestav ni zametovati.

Kar se tiče materialnega, reči se mora, da je naš naroden davek obilen. Ali nekateri bi se vendar mogli žrtvovati tudi tu. Vzemimo n. pr. našo duhovščino. Štel sem nekda, da je pri Mohorški družbi čez 1300 duhovnikov, če se ne varam. A pri tej „Knjižnici“ le — 24. Omeniti pa moram, da v doposlanem izkazu ni povsod omenjen stan naročnika; torej možno, da jih je več naročenih na ta zbornik. Vsekako bi jih bilo lahko več pri takem povzetju — za mladino. In tako razmerno tudi iz drugih stanov.

Morda bi bilo dobro, če bi g. izdajatelj večkrat priporočal v javnosti to podjetje ter pošiljal na ogled nekaterim. Upajmo, da se naše občinstvo s časom bolj ogreje za to „Knjižnico“ in jej zagotovi obstanek.

Duhovnik.

Maturitetne naloge. Na neki angleški gimnaziji se je dala abiturijentom naslednja maturitetna naloga: Kake pravice ima poslanska zbornica in kake perska zbornica? Kaj pomeni armensko vprašanje za Angleško? Katere so pravice krone in pravice naroda? — Ko bi pri nas kak abiturijent znal na taka vprašanja odgovoriti, dobil bi: Sitten — minderentsprechend.

Dvojezične srednje šole. Vladni listi poročajo, da še na Češkem vpeljejo dvojezične srednje šole; to bi bil po njih mnenju začetek spravi mej Čehi in Nemci. Če so res dvojezične srednje šole tako dobro sredstvo za sprave mej narodnostimi, zakaj jih vladna glasila ne priporočajo tudi za Štajersko, Koroško in Primorsko.

Solstvo na Koroškem. Koroški poslanec Dobernig se je pri razpravi proračuna učnega ministerstva pritoževal, da se brani pisati učiteljem v politične liste. Mož je kot urednik „Freie Stimmen“ najbrž vsled tega mnogo dopisnikov zgubil. Nadalje se je jezil, da se Kranjci vtkajo v koroške šolske razmere. On vladi ne zaupa, ker poslovenjuje, kakor je Taaffejeva in ne brani šolskih oblastev proti slovenskim napadom. Odgovarjal mu je slovenski poslanec Klun. Govornik je navajal, da so šolske razmere na Koroškem neznosne. Jeden podučitelj se je ustrelil iz strahu pred deželnim šolskim nadzornikom, jeden učitelj je pa streljal na deželnega šolskega nadzornika in bil zaradi tega obsojen na trimesečno ječo, čemur se je pa s tem odtegnil, da se je obesil. Govornik je zahteval, naj vlada pošlje nepristranskega komisarja na Koroško, da se bode prepričal, kakšne so tamšnje razmere in priporočila, da razdeli deželno šolsko nadzorstvo, da ne bode nadzoroval jeden nadzornik ljudskih in srednjih šol.

Višja gimnazija v Št. Pavlu. V Št. Pavlu na Koroškem mislijo nižjo gimnazijo oo. benediktincev razširiti v višjo. Prihodnje leto otvori se peti razred. Da se dobé potrebni profesorji, prepuste benediktinci stolice na celovškem semenišču jezuitom.

Dva otroka sta zgorela dne 23. svečana v Št. Jakobu ob Krki na Koroškem. Mati je pustila dečka sama doma. Otroka sta, igrajoč se s klinčki, užgala kočo na samem stoječo. Predno so ljudje prihiteli, sta otroka že zgorela. Jeden je imel sedem, drugi pa tri leta.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj imenovalo je svojega zaslužnega predsednika g. Anton Brezovnik-a, častnim članom. Dne 1. t. m. izročila se mu je krasna diploma z nagovorom v katerem so se posebno poudarjale njegove zasluge za učiteljski stan v teku 20 let kar učiteljuje.

Koroški deželni šolski svet je uravnal po sklepu deželnega zbora plače učiteljem tako, da dobi 83 učiteljev po 700, 111 po 600, 222 po 540 in 139 po 480 gl. letne plače.

Pameten ukaz ministra Gautscha. Učni minister je poslal vsem srednješolskim ravnateljstvom in deželnim šolskim oblastvom neki ukaz, v katerem določa, da se ne smejo preveč preminjati šolske knjige pri novih natisih, tako da so potem starejši natisi nerabljivi. Premembe v tekstu naj se omeje le na najpotrebnejše. — Ta ukaz je bil potreben, ker sedaj so nekateri izdajatelji knjig jih pri vsaki izdaji toliko predelali, da učenci prejšnjih izdaj rabiti niso mogli, da se je le več knjig razprodalo. Posebno pri jezikoslovnih predmetih, kjer o kakem naglem napredku znanosti ni govora, je tako preminjevanje bilo povsem neopravičeno. Latinske in grške slovnice, ki so se rabile pred dvajsetimi leti še niso prav nič zgubile na svoji vrednosti, a vendar so upeljali popolnoma nove izdaje, ki prejšnjim skoro nič podobne niso.

Krmiljenje ptičev po šolah. Saksonska vlada je naročila učiteljem, da imajo po zimi posipati ptičem pred šolo. Otroci se bodo s tem privadili ljubiti ptice, posebno se bodo otroci za ptice zanimali, ako se bode jim naročilo, da vsakdo po svoji zmožnosti prinese donesek za nakup krme ptičem. Vlada se nadeja s tem mnogo koristi kmetijstvu, ker se bodo ohranili mnogi koristni ptiči.

Učitelji berači. V Malagi so zaprli 8 učiteljev iz bližnjega mesta Belez, ker so na cesti prosjčili. Učitelji, kateri že dalje časa niso več prejeli nobene plače, zaprli so svoje šole ter se beračujoč klatili po deželi. Guverner jim je obljubil, da dobe svojo plačo, ob enem jim pa tudi zažugal, da jih dá zapreti v beračnico, ako jih še kdaj zasacijo pri beračenju.

Pomadjarjevanje nemških sol na Ogerskem. „Ostdeutsche Rundschau“ toži, da nemštvo v Požunu močno nazaduje. To mesto je že popolnoma zapalo madjarzinu. Pred nekaterimi leti se je v katoliških ljudskih šolah uvela madjarščina kot izključni učni jezik. Na stotine in stotine otrok, ki doma ne slišijo besede madjarski, se tako le bega in trapi. Zanim pa učitelji temu ugovarjali, na višjih mestih so se poprijeli posebne pedagogike. Neki šolski nadzornik se je izrazil, če tudi jedna generacija pogine, da bode le bodoča madjarska. Protestantke šole se nekoliko bolje ustavljajo. Tudi ni glavni namen ljudskošolskega pouka dati otroku določeno mero za življenje potrebnega znanja, temveč le problematično naučenje tujega jezika. — Mi k temu nimamo drugega pristaviiti, kakor da so Madjari se pedagogike učili pri naših Nemcih. Na Koroškem se popolnoma jednako mučijo slovenski otroci z nemščino, kakor se v Požunu nemški z madjarščino, a „Ostdeutsche Rundschau“ se nad tem ne izpodbija.

† **Bantan Janez**, nadučitelj v Loškem potoku je dne 13. t. m. po kratki a mučni bolezni umrl. N. v. m. p. l.